

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiececane Sibiu, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Inaugurarea Porților de fer.

La anul 1856 a fost declarată Dunărea prin compromisul dela Paris de fluviu liber, ăr la congresul din Berlin Ungaria a luat asupra-și regularea Dunărei, delăturarea tuturor impedimentelor întru înlesnirea comunicațiunei cu Marea neagră, Bosforul și Marea egeică.

Impedimentul cel mai mare și la aparență neînvigibil a fost la Porțile de fer, primejdioasele cataracte dintre Moldova și Turnu Severin. Deja Iuliu Cezar și pe urmă divul Trajan sau ocupat cu idea delăturării acestor cataracte, lucru ce le-ar fi ușurat considerabil înaintarea lor cuceritoare în părțile nordice ale Europei. Ce însă n'a succed destoiniciei nostri a fost dat să succedă tehnicele moderne, care în timpul nostru a luat un avânt puternic. Regularea Dunărei la Porțile de fer este fără îndoială o strălucită învingere a progresului tehnic.

Lucrările s'au început la anul 1889 și s'au încheiat în anul acesta cheltuiindu-se din budgetul țării suma de 8,370,000 fl. Această enormă sumă firește este legată de mari interese economice și politice.

Sorțea a voit ca lucrările să se sfârșesc chiar în anul „millenar” și astfel inaugurarea Porților de fer este considerată din partea concetățenilor nostri de o serbare millenară, serbare ce câștigă importanță deosebit de mare întru cât ea decurge în prezența a lor trei monarhi vecini, între cari și al României. Chițibușul magiarilor însă de a brila înaintea Europei cu o serbare millenară, la care curg și sute de români, jurul românesc fiind, este foarte astut, decât se va sci că 1. Sărbarea acesta nu are și nu poate avea caracter curat magiar; a 2-a Româniilor prezenți nu-și aduc omagiile lor magiarilor, ci Augustului nostru Monarch, care cu acest privilegiu pune basă solidă la o prietinie binefăcătoare cu re-

gele României, înțeleptul stăpânitor al fraților nostri de dincolo de Munți.

Actul solemn al inaugurării, numit pe multe foi din patrie și afară de patrie act istoric s'a săvârșit în 26 și 27 Septembrie n. Prima și își are importanța sa politică întru cât în aceea Maiestatea Sa a primit singuraticile deputațiuni din comitatul Caraș-Severinului și la vorbirile lor de bineventare s'a îndurat a pronunța răspunsuri la fiesce-care în parte. A doua și are mai mult caracter social, consacrată fiind cercetării și luării în samă a lucrărilor și îndeosebi a unui vapor imponent ce poartă numele Monarchului nostru.

E poate de prisos a mai spune, că pregătirile de primire și decorațiunile au fost enorm de multe. Multime multă a curs la Serbare. În Orșova au fost arborate sute de flamuri tricolore, magiare, române și sârbesci.

Nu mai timpul cel nefavorabil, ploia cea desă și rece a conturbat sărbarea.

Maiestatea Sa Monarchul nostru a sosit la Orșova împreună cu suita sa Sâmbătă la 3 ore d. a. întâmpinată fiind de către reprezentanții guvernului magiar (toți ministrii afară de Lukács Béla), de miniștri austriaci, dignitățile bisericesci și civile din comitat și un batalion de honveđi și o mulțime imensă din apropiere și depărtare. La sosire în gară musica honvedilor a cântat imnul austriac, ăr mulțimea a isbuenit în strigăte de „éljen” și „hoch”. Nu mai puține foi magiare aduc scirea că printre aceste exclamării de bineventare s'ar fi auzit și debile voci de „se trăiescă”. E greu de a crede acest lucru!

După luarea onorurilor militare Maiestatea Sa a intrat prin o serie de porți triumfale în oraș, și cu toate că ploua șiro, a preferit a sta în trăsură deschisă în uniforma sa de general.

Între deputațiunile, cari au avut privilegiu a-l saluta, a treia a fost deputațiunea clerului nostru greco-oriental din diecesa Caransebeșului, care s'a prezentat în frunte cu Preasfinția Sa episcopul Nicolau Popea

Ilustritatea Sa a adus — după foile magiare — următorul salut Maiestății Sale:

Maiestatea Ta cesară și apostolică revăgă!

Prea înduratul nostru Rege și Domn!

„Cu mare bucurie a inimilor am primit scirea despre venirea Maiestății Tale în aceste ținuturi extreme ale Monarhiei, locuite de un popor, care totdeauna, în zile grele ca și în cele ușoare, în timpuri furtunoase ca și în cele senine, cu mândrie s'a numărat și se numără între cele mai credincioase și în adevărat înțeles patriotice popore ale Maiestății Tale, și ai cărui fii, foștii grănițeri români de odinioară, în mare număr și cu multă bravură au luptat și luptă pe câmpii bătăliilor glorioasei noastre armate austro-ungare.

Pătruși de aceeași credință și însușire a înaintașilor nostri pentru prea iubitul nostru Rege apostolic, venim și noi în umilă și venerațiune pentru ca și cu această ocaziune să exprimăm cele mai sincere, mai călduroase și tradiționale omagii de credință și alipire către Maiestatea Ta, și prea înalta Casă domnitore, din partea credincioșilor bisericești noastre greco-orientale române a diecesei Caransebeșului.

Devotați acestor sentimente de iubire și de patriotism probat și nefățăr; conșcii de beneficiile câte le avem isvorite din nobila, și părintească inimă a Maiestății Tale, și în firmă speranță că și în viitoriu biserica noastră se va învrednici de puternicul scut și grația regală, deopotrivă cu celelalte biserici din patrie, Vă urăm, Maiestate, din adâncul inimilor noastre, ani mulți și fericite, spre bucuria și fericirea numeroșelor popore de sub gloriosul sceptru al Maiestății Tale!

Să trăiască Maiestatea Sa!

Er Monarchul a binevoit a răspunde următoarele:

„Primesce grațios omagiul ce'mi-ați tălmăcit, precum și asigurarea alipirii dvăstre fidele și a patriotismului sincer a

dvăstră, nutrită cu aceeași iubire părintească față de toți supușii mei fideli de orice religie. Fiți pe deplin convinși, că și credincioșii bisericești greco-orientale române pot conta la aceeași ocrotire și grație din parte-mi la orice timp în manifestarea susnumitelor sentimente.”

Noua asigurare de iubire a Maiestății Sale față de mult cercata noastră biserică ne aduce mângâiere multă.

Majestatea Sa, preabunul nostru Monarch a stat două zile la Orșova cea împrejmuită de Români, de aci va merge în România și se va reîntorace acasă prin Transilvania cea locuită de Români. Și unde va umbla, pe unde va trece, va lăsa suveniruri plăcute în sinul românesc. Acum pentru întâia oară îi este dat a cunoște pe deplin acest popor, a-și culege convingeri firme despre el.

Dorim ca aceste convingeri să fie multe și bune și ca acele rezultate să aibă.

Sperăm, că deschiderea Porților de fer va fi pentru noi românii în privința acesta începutul unei nouă ere.

★ **Sașii lecționați.** Din incidentul ridicării monumentului lui Árpád pe Tâmpa de lângă Brașov, unele foi săsesci și-au exprimat indignarea justă pentru ridicarea celui monument millenar într'un ținut locuit în cea mai mare parte de români și sași și numai de foarte puțini magiari. Acesta a fost destul ca să scotă din sărite pe foile patrioților nostri magiari și jidani, și să timbreze și pe sași de nepatriotici, ca și pe noi pe români, fiindcă ne apărăm ca să nu nebumim și noi de idea lor fixă cu „națiunea magiară singură alcătuitoare de stat”, „idea de stat unitar național magiar” și alte utopii tulburătoare de creeri.

Așa „E. H.” dela 24 a. l. c. le spune sașilor în față, că se nu le fi dat magiarii patrie, ei și ați ar vagabunda cine scie pe unde, ca jidovul cel răcâit, și-i declară de cerșitori. Le face apoi imputarea, că sunt necunoscători pentru favorurile primite dela principii țării pentru scopurile lor culturale pe

FOIȚA.

Millo.

Aprope o jumătate de secol a luminat această candelă artelor noastre dramatice. La început scilipind, în urmă strălucine și în fine declinând până s'a stins cu desăvârșire.

Millo n'a fost numai un artist de frunte; el a reprezentat o epocă întrîgă, având locul său în istoria regenerării noastre naționale.

Pentru a putea aprecia cineva opera lui Millo, trebuie să-și amintescă ce era teatrul românesc la venirea lui, mai ales în Moldova, căci în Muntenia se făcuseră deja încercări laudabile de organizare sub inițiativa lui Assaki și a lui Câmpineanu.

În Iași abia eșisem din „Irozii” poporului și din „caraghioșii” boferesți.

O pleiadă de tineri cari se adăpaseră la cultura Occidentului reîntraseră în țară cu idei reformatorii în toate privințele.

Dar pe atunci ideile politice și reformele sociale nu se puteau propaga în libertate nici prin scris nici prin graiu. Bonjuristii — acesta este porecla care se dăduse tinerilor reformatori, poreclă care a devenit renume — aveau în capul lor pe Mihail Co-

gălniceanu, pe Costachi Negri, pe V. Alexandri. Pozițiunea lor socială îi puneă orecum la adăpostul represuniilor brutale, dar acesta nu împedea pe puternicii de atunci de a-i persecuta prin tot felul de mijloce care uneori au mers până la întemnițarea lor în mănăstiri și până la surghiun.

Era firesc ca satira să fie refugiu al ideilor nouă. Dar satira cea mai eficace a fost totdeauna teatrul; istoria omenirei, dela Aristofane până la Molière, ne o dovedește în destul. Același lucru se petrecu și în Moldova, dela 1840 până la 1848 negreșit pe o scară mai mică decât în Grecia și în Franca dar cu aceleași procediminte. Lozinca *ridendo castigat mores* și-a arătat și aci temeinicia. Din șandramaua de scânduri din curtea lui Talpan, unde se jucau piese traduse și aprobate de censura domnăscă, teatrul sare odată în sala dela Copou și își ia aripi. În zadar Vodă Mihai Sturdza îi retrace subvențiunea de câteva sute de galbini pe care o dedea, în zadar se fac tot felul de greutăți, se întrebuințază tot felul de amenințări și se impun măsuri vexatorii. Bonjuristii merg înainte și publicul în urmă și-i încuragiază. Satira mușcă și se înfige în carnea despotismului.

Aci începe rolul politico-teatral al lui Millo.

Făcând parte dintr'o familie boierăscă a protipendadei, el fusese trimis la Paris spre a-și complecta studiile; dar teatrul îl atrăgea cu o putere neînvinsă.

Totă opunerea familiei fu zadarnică; tinărul boer își părăsi aproape cu desăvârșire studiile și începu o viață care îl împinse tot mai mult spre cariera teatrală; el jucă chiar pe câteva scene mai mici ale Parisului și dovedi un talent extra-ordinar. Părinții furioși, îl rechemau mereu, el însă își urma destinul; în fine, i s'au tăiat mijlocele de trai și el fu silit a reveni în țară, dar cu scopul de a se întorace la Paris.

Dar odată întors, Millo dădu de un câmp de acțiune care convenea de minune atât temperamentului său artistic, cât și pozițiunei sale în societate.

Teatrul începuse să jöce un rol social și politic: tinării entusiști cari erau în capul mișcării aveau nevoie de un om cunosător în ale scenei. Se stabili îndată un contact intelectual între dâșii și Millo. V. Alexandri luă direcțiunea teatrului, pe care Millo îl însușești. Trebuie să fi asistat la una din povestirile fermeoătoare pe care le făcea nemuritorul Alexandri în al său buenretiro din Mircești, la gura sobei, pentru a-ți da sêmă de activitatea ce domnea atunci în rândurile tinerilor bon'uriști. Era un fel de camarade-

rie politică, literară și artistică; articolele de jurnale, broșurile, poeziile, piesele de teatru se întorceau ca prin farmec. Se înțelege, că timp de gândire nu prea era; se lua o comedie franceză și se localisa; pe ici pe colo se improviză și câte o comedioră originală.

În această lucrare fabrilă Millo juca un rol covârșitor; în colaborare cu V. Alexandri el scotea la lumină comedii, farse, șansonete; le monta, forma actori și actrițe, juca roluri croite pentru dâșul, făcea pe regisorul, pe decoratorul, pe suflerul, pe profesorul. Une ori făcea și pe autorul dramatic. Această activitate a dăinuit un șir de ani cari au dat naștere la un repertor întreg de piese. Teatrul român era fondat în Moldova. Dar pare că Millo avă presimțământul unirei care era să se săvârșescă între țările surori și al rolului centralizator pe care era să-l jöce Bucurescii ca capitală a țerei. În 1852 el veni pentru prima dată în Bucuresci, unde din prima sa aparițiune cucerii publicul prin talentul său superior. Aci el începu o serie de creațiuni care vor rămâne neuitate și aproape neimitabile.

O singură imputare i se poate face în această a doua parte a carierei lui, aceea de a fi lăsat la o parte misiunea sa culturală și de a se fi materializat prea mult. Trăind din secesele lui trecute și din cele prezente,

tote terenale vieții, și ați în loc să fie recunoscători pentru acele favoruri, vorbesc despre magiari, ca și când și-ar fi cucerit dela magiari cu sabia în mână pământul ce-l locuiesc, și nu cu mâinile încheștate spre rugăciune. Laudă apoi pe celelalte seminții germane, cari s'au magiarizat și în urmă caută a explica nerecunoștința sașilor cu împrejurararea, că fiind și așezăți la marginile țării unde mercantilismul totdeauna e mai în florie decât în celelalte părți ale ei, ei, sașii nu simt necesitatea de a se alipi așa de tare de acel pământ, cum o simte poporul muncitoriu de pământ. Proverbul „ubi bene ibi patria” încă e de origine germană.

În numărul dela 26 Septembre apoi, arată pentru ce sașii totuși nu și părăsesc această patrie, cu toate, că sunt popor mercant și mereu se plâng de „barbaria magiară”. Causa că țin la această patrie „E. H.” o află în împrejurarea, că având ei foarte multe averi comune mari donate de regii și principii magiari, nu pot să le părăsescă fără a nu se expune la mari pierderi materiale. Și cu toate acestea în loc să primescă cultura magiară, în loc să se magiarizeze, mai bine se valachisază.

Am putut face multe comentarii la aceste expectații ale lui „E. H.” și se arată cât de drepti au fost și sunt magiarii față de unii și cât de nedrepti sunt față de alții. Nu vrem însă să aruncăm și de astădată mazere în părete, căci și așa lumea cunoște destul de bine stările dela noi, și cât credemint are să dea expectațiilor foilor magiare când e vorba despre naționalități, chiar fiind vorba numai despre sași, contra cărora, durere, au foarte puțin de a se plânge și viniștii magiari.

Noue obiecte de învățământ în institutele teologice. „Egyetértés” dela 27 a. l. c. sulează cestiunea, ca obiectele de învățământ la institutele teologice să fie sporite și anume între altele cu: Constituțiunea patriei, administrațiunea, cunoscința legilor civile, penale și financiare etc. Foarte corect, căci de cunoscința acestora preotul are lipsă nu numai pentru sine, ci și ca conducătoriu și sfătuitoriu al poporului. Nu putem însă consimți cu acea idee alui „E.” după care anumite obiecte ar trebui să se propună în limba magiară carea nu stă în nici un fel de legătură cu menițiunea institutelor teologice. Institutele teologice preste tot nu au menițiunea lății limbei și culturai magiare, foarte necioplite încă, adecă magiarizarea (un lucru imoral), ci câștigarea cunoscințelor necesare pentru propagarea cuvântului lui D-zeu în popor, pentru binele comun și individual. Respingem și acea însinuare tendențioasă, că institutele teologice ar fi paturi calde pentru nutrirea a nu știu ce fel de năsuințe naționaliste antipatriotice. Dacă și locotenenta țării din era absolutismului ori a celei de transi-

pe care le obțin cu ușurință din cauza imensului său talent și a popularității ce câștigase cu drept cuvânt, Millo devenise sceptic, nu mai forma elevi, se bucura de pensiunea de 600 lei pe care Parlamentul i-o acorda-se ca recompensă meritată pentru partea însemnată ce luase la regenerarea teatrului românesc.

Cu toate acestea, cu toate bătrânețele cari fi răpiseră mijlocele fizice, cu toate defectele lui, Millo rămăsese o figură artistică din cele mai interesante și originale. Când apărea pe scenă, vedeai îndată că o domină, că ai în față ta un mare artist. Ori ce gest, ori ce mișcare, ori ce intonațiune erau la locul lor; el îmi făcea efectul unei ruine clasice, care prin frumseța rămășițelor îți dă o idee de ceea ce a fost edificiul în întregul său.

Millo s'a stins ia vârsta de 92 ani, prea târziu pentru gloria lui ca artist, dar numele său va rămâne pe veci înscris cu litere de aur în rândurile acelor cari au lucrat pentru regenerarea noastră națională și culturală.

Este destul ca să nu se potă pomeni de Millo fără a se pomeni de V. Alexandri, nici de V. Alexandri fără a se pomeni de Millo, pentru ca locul primului artist dramatic al României să facă parte din Panteonul nostru.

(„Timpul”.)

V.

țiune până la 1867, a cercat a introduce limba magiară în institutele teologice, la ce se provocă „E.” pentru motivarea moțiunii sale, apoi rău a făcut și aceea locotenentă, și constituționalismul n'ar trebui nici să se provoce la astfel de proceduri, cu atât mai puțin să le imiteze.

Dar la „noi” toate sunt „iertate”, deși bine știu, că nu toate ne sunt spre „tolos”.

Ce se faci însă dacă așa pretinde „idea”, aceea nefericită de idee, care le-a tulburat capul de tot, și nu aiurază decât numai despre ea.

Liberalismul e minciună. Fostul bibliotecar a ministrului de justiție, Dr. Schmidt Ienő scrie în „Magyarország” un articol în care în antiesă cu fariseismul liberal iși apără punctul său de vedere. Condamna cu cuvinte aspre lășitatea și simularea unui stat liberal, care în chipul acela se îngrijeste de funcționarii și servitorii sei, că se face stăpân despotie nu numai asupra puterii de muncă, dar și asupra conștiinței lor. Articolul se termină: Eu adevă seducerea această uriașă de lume, pe care astăzi la noi o numesc liberalism, am voit să o descoper. Și mi-a succed. Masca a cădut și acum tot copilul se potă convinge, că liberatarea cugetării și a conștiinței în gura liberalismului magiar, e una dintre cele mai obraznice minciuni, pe cari vre-odată omenimea le-a putut afirma.

Dare pentru matriculele de stat. Prin introducerea nouelor dispozițiuni despre purtarea matriculelor din partea oficialilor de stat budgetul statului, la rubrica erogatelor s'a suit cu aproape un milion floreni. Referitor la acoperirea acestei sume s'au împărțit conșpecte pe la toate comunele. Unele dintre comune au scris ministrului, că nu sunt în stare să plătescă și peste tot să binevoescă ministrul a se îngriji de încassarea dărei celei nouă pe altă cale. La un astfel de script a răspuns ministrul — după o semioficiosă, unei comisiuni comitatense administrative, că deore-ce legea despre matriculele de stat nu dă invitațiunile necesare despre încassarea acestei dări pe altă cale, rămâne ca sumele respective să se împartă în formă de arunc asupra tuturor contribuabililor de dare directă de stat, pe baza legii comunale, cu atât mai vârtos, cu cât speșele făcute cu matricula de stat sunt spese, cari de o potrivă privesc pe toți locuitorii comunei.

Aruncurile se înmulțesc spre greutatea șermanului popor pentru legi, în contra cărora el totdeauna și-a ridicat glasul său. Nu face nimica, căci aruncurile cele multe vor grăbi ziua, în care toți se vor convinge despre necesitatea imperativă a abrogării legilor și dispozițiilor create în mod arbitrar, fără consensul poporului suveran.

Gladstone despre Turcia. Bătrânul bărbat de stat din Anglia, provocat fiind ași da cuvântul asupra situației triste din Constantinopol, scrie o mică epistolă diaru-lui parisian „Figaro”, în care pentru toate măcelurile timpului din urmă face deadeptul pe sultan responsabil. Între altele dă, că după părerea unor foi austriace ori ce acțiune izolată a unei puteri în criza europeană merită atențiune. De frica această a foilor austriace două mari puteri nu se vor împărtași. Una e Rusia, care în anul 1878 a eliberat Bulgaria, și ceialaltă e Franța, care la anul 1840 a luat sub scutul său afacerea Egiptenilor și neținând cont de pericolul unui resbel auropean general, ia și apărut. Astăzi sultanul, care nu știe de frică, comite măceluri preste măceluri și e aproape un an, de când amăgește șase mari puteri din Europa. Și aceste șase mari puteri s'au plecat. Sultanul s'a încredut și acum e în-trebare numai, că unde își va continua opera. Consecvențele faptelor sale vor face imposibil, ca să și potă apăra integritatea imperiului atât de miserabil condus, dar până atunci fie-care putere din Europa ar trebui să se întrebe, că ore potă concede, ca sultanul să înmulțescă miile de jertfe cu alte mii nouă. Până când eu am fost la guvern, am făcut totul pentru încurajarea puterilor europene; mărturisesc însă necondiționat și aceea, că tot binele, care a venit asupra Turciei în

cești din urmă 20 ani, n'a venit în urma bunele înțelegeri a puterilor europene, ci tocmai în contra aceleia. Aceste le-am spus din datorință, și de ore ce nu am putere de a învăța poporul frances, mai multe nu pot dăce. Imi exprim însă speranța, că Franța va purta o politică corespunzătoare caracterului său de stat creștin.

Lume jidovăscă în Ungaria.

O sută patruzeci și trei magiari israeliți millenari, cuceritori de patrie de cei noi s'au prezentat la ministrul-president liberal Bánffy Dezső, dorind, să fie pe speșele lor deputați populari în Palestina. Bánffy Dezső a ales dintre ei patruzeci, cărora le-a promis, că le va da cercuri și și va îndruma comiții supremi, ca pe acești membrii de încredere ai săi să i sprijinescă din răspuneri. Cei mai mulți dintre acești domni candidați nu numai că și potă speșele ale electorale, dar pe lângă această au contribuit cu sume considerabile la cassa partidului liberal, care a inundat de banii jidovesi, de ceea-ce Bánffy se bucură foarte mult. Un fabricant de piei, care și a căștigat avere mare din boconciile expediți pe sâma honveților, a oferit o sută de mii floreni pentru cercul Gödölő, deore-ce el dorea să fie deputatul regelui, și comitele Beniczky zădarnic a rugat pe ministrul, să i fie milă de cerc. Un altul, care expedază conserve pentru armată, deasemenea jertfesc o sută de mii de fl. pe altarul liberalismului: pentru asta s'a trimis în Transilvania de secului de onore. Pentru această comite Haller s'a certat cu subcomitele Ugron și se dăce, că domnul comite va avé și duel pentru liferantul armatei, care trebuie să ocupe loc în legislație. Un al treilea candidat jidov, care de profesiune e avocat în Budapesta, deasemenea plătesce în fondul general liberal o sută de mii fl. Dacă toți patruzeci s'au încercat cu o dare de o sută de mii, din partea harnicului prim rabin, vreu să dăce, prim-ministru, din belirea această tocmai patru milioane floreni ar veni pentru corumperea poporului magiar, pentru cumpărare de suflete. Și dacă fiecare Iuda, și-ar lăpăda credința pentru o sută de mii de floreni și se va vinde jidovilor, patruzeci de mii de voturi liberale vor trada patria.

Frunos, foarte frumos, și noi cu toate aceste sperăm, că lui Bánffy și partidei liberale jidovesi nu-i va succede nici în dieta viitoare să decreteze de lege tăierea împregiur obligătoare. Pentru că ce e drept, influința lor asupra guvernului liberal și asupra majorității parlamentului a fost decisivă deore-ce și în dieta această, er majoritatea liberală viitoare, alasă pe bani jidovesi și prin jidovi, va depinde total dela ei, cu toate acestea încă tot vor fi în număr suficient astfel de cestiuni în Ungaria, cari nu se vor subordina domniei recipiaților.

Că atât de mulți sunt candidații jidovesi și și mai mulți corteșii jidovesi și că foile jidovesi bat toba cea mare a opiniei publice, că directorii de bance amenință pe datori și cu abdicarea creditului, și că jidanii dau bani guvernului pentru alegerile viitoare, nu ne mirăm de loc. Ba aflăm foarte naturală împregiurarea, căci fac totul contra revisiunii și partidului popular, pentru ca să potă susțină în Europa țara ocupată de ei. Și dacă aici se simt domni, și în proporție corespunzătoare numărului și puterii lor pretind loc în parlament și casa magnaților, cine s'ar putea mira asupra acestui lucru, cunoscându-le trănita și modestia. Nu se potă contesta, că au drept să se scole pentru a fi aleși, eventual trăniti. Ne și putem închipui dieta viitoare, care va fi silită să primescă două sute patruzeci deputați liberali, dintre cari tot al optulea jidov, și la proxima crasă ministerială în cabinetul lui Bánffy lângă cei doi armeni cel puțin doi jidovi.

Dar pe lângă imaginația această, care va da adevăratul caracter partidului liberal, ne-o închipuim și aceea, că creștinii totuși își vor veni în minți, dacă vor vedea, că sârta lor în viitor, dacă astfel vor merge lucrurile și mai departe, va fi că vor deveni bucătărese la casele jidovesi, argații arendașilor jidovesi, dileri la fabricanți jidovi, servitori de boltă la comercianți jidovi, ucenici la deputați jidovi și portari la magnați jidovi.

Din cauza această reproba noastră nu-i privesc pe jidovi, cari trăesc cu drepturile

și influințele lor în interesul lor propriu cum pot, și nu voesc să scape ocaziunea bună, când Bánffy e ministrul, și Podmaniczky presidentul partidului, pentru a și întări poziția în Ungaria și a și asigura domnia pe cinci ani cu ajutorul parlamentului și a guvernului. Intrebuințați acești cinci ani cu istețime pentru ei pot să fie necalculabil de avantajos și cu profit și pot să restituie speșele electorale cu camete cu tot. Ungaria întrăgă dă plătesce patru milioane! Indignația noastră nu-i potă atinge pe jidovi, pentru-că în tot locul prada e a învingătorilor. *Vae victis!* Suntem indignați pe creștini. Pe protestanți și catolici, cari n'au ascultat de vocea de admoniție a conștiinței lor, ei lăpădați și de religia lor, țara și poporul, ba și pe sine chiar s'au predat și au ajutat jidovilor să umilească creștinismul și să insulte religia creștină. Asta s'a întâmplat înainte cu 4 ani și se întâmplă de atunci în totă ziua. Er acum cum vin alegerile, aceeași creștini falși dau creștinismului magiar legislatori jidani. Pentru-că étă ministrul president magiar a făcut de vânzare guvernul, vinde legislația, vinde cercurile, vinde comiții supremi, pretorii și alegătorii. Aceeași o fac domni liberali, cari în provincie pe acei bani voesc să fie aleși ca candidați guvernamentali, pe cari i-au plătit candidații jidovi. Amicii lor de clasă sunt notarii, corteșii principali, și toți aceia, cari din acești bani beau și mănâncă. Aici au cufundat Ungaria ministrii, deputații și magnații partidului liberal.

Urmările nu vor rămâne, poporul se va trezi. Deocamdată însă gratulăm la jidovirea totală a partidului liberal.

(„Alkotmány”).

Congres economic.

Starea agricultorilor noștri, de un timp îndelungat deja, atât de mult s'a agravat, încât nu numai proprietarii mici, ci și cei mari s'au pus pe serioase gânduri, cum să se mai ajute ca să potă da barem cât de puțin înainte și să potă suporta și grelele sarcini publice, ce mereu se sporesc, er venitele mereu le scad și li se împuținează.

Frământările acestea au dat naștere ideei de a se înființa și pentru agricultorii din țară un congres, în care în diferite timpuri și locuri, cei interesați să se adune și să se sfătuescă ce e de făcut, ca să și potă ameliora sârta ei înșiși, căci guvernul de ori ce se îngrijese mai mult, numai de aceea nu, ce ar aduce poporului, în deosebi poporului agricultor, ușurare și înaintare. Guvernul toate le face numai cu anumite tendențe și numai în linia a două pentru adevăratul și anumitul scop.

Astfel s'a înființat și în Ungaria un congres agronomic, carele în anul acesta și-a ținut a IV-a adunare generală în Budapesta la 24 a. l. c.

Puțin după 10 ore a. m. presiul comisiunii executive, Rokowsky István salută pe membrii coadunați, amintind, că idea congresului este fétul fostului ministru de agricultură, contele Bethlen.

De president al congresului a fost ales contele Károlyi István, carele în vorbirea sa de deschidere arată la necesitățile, cari au dus pe agricultori de a se grupa în societăți ca să se potă apăra contra greutăților ce-i apasă deja de mult prin scăderea prețurilor produselor agricole, și prin înmulțirea sarcinilor publice. Dorește ca sfătuirile să decurgă în înțelegere frățească și recomandă de președinte de onore pe ministrul de agricultură, Dr. Darányi Ignác, contele Dessewffy Aurel și Rokowsky István.

Comisiunea invită pe ministrul Darányi la consfătuiri, carele și prezentându-se ține un discurs din care extragem următoarele:

Asigură pe membrii despre bucuria sa pentru activitatea lor; dorește reuniunilor existente deja cât mai rodnică activitate și înființarea de atari reuniuni în toate comitatele unde încă nu sunt. Iși va ținea de datorință a sprijini ori ce năsuințe a reuniunilor, cari ar duce mai îngrabă la scopul dorit și salută cu bucurie idea asocieri tuturor reunitilor într-o singură reuniune agricolă regnicolă. Vorbesce apoi despre planurile sale în viitoriu și declară, că e gata deja proiectul de lege despre statificarea inspecțiunii sanitare cu privire la vite, apoi, că s'au făcut dispozițiile necesare pentru lățirea cunoscințelor agronomice și pentru validitatea produselor economice.

La urmă declară, că pentru ameliorarea agriculturii în bugetul statului pro 1897 a luat mai mult cu 1,099,000 fl. decât în anul trecut.

După constituirea biroului, secțiunea I-a își ține consultarea sa despre asocierea tuturor reunitilor agricole existente.

Acastă consultare se sfârșescă cu primirea propunerii contului Károlyi Sándor, carele propune, ca congresul să declare în principiu asocierea reuniunilor și în conlucrare cu cele 27 de reuniuni să mijlocască pășirea în legătură de asociere și a celorlalte reuniuni.

În Secțiunea a II-a Szilasy Zoltán ține o prelegere despre pactul economic cu Austria dîcînd, că trebuie eliberat teritoriul vamal comun de inundarea industriei teritoriului vamal extern; bursa încă trebuie reformată, căci cea mai mare jumătate a Ungariei vinde și cumpără la bursa din Viena. Despre cuotă dîce, că austriacii pentru aceea pretind urcarea ei pentru Ungaria, căci de dește ani de dîle tot meru se accentuează propășirea noastră economică.

Tot în această secțiune Emödy Iósef se exprimă pentru ștergerea concesiunii de măcinat, ăr Sümeghi pentru cassarea privilegiilor morilor din Budapesta etc.

Cu acestea ședința I. s'a terminat.

În ședința a II-a, în ziua următoare, contele Széchenyi István ține o prelegere despre impresiunile ce au făcut asupra lui pertractările din ședințele congresului internațional economic.

Înainte de tôte declară, că și congresul agronomic internațional a constat decăderea prețurilor produselor agricole pretotindenea. Legile vamale trebuie reformate și puse pe base comune, cu eschiderea privilegiilor. Producțiune superfluă generală nu există, ci numai locală, dar și aici, nu permanentă. Bimetaliști se sporesc.

Tisza István ia în apărare concesiunea măcinatului, despre care dîce, că e tocmai în favorul economilor.

S'au slevat și alte cestiuni, de mai puțină importanță, dar nici acelea nu au fost deslegate așa ca să se pôtă constata ceva rezultat practic pentru ameliorare stărei agriculturii.

Și anume nu s'a aflat nici cauza căderei prețurilor produselor agronomice nici mijlocele pentru urcarea lor barem la minimul corăspundătoriu.

Tôte clasele societății dau înainte, numai agricultorii nu.

Și cine e de vină? Sigur că nu ei, ci statul, carele de tōți se îngrijesc, numai de ei nu, ori de tot puțin.

Până când?

Până când va vedea, că deșt acestia sunt talpa țerii, ăr ruinându-se acestia, acest fundament al statului, însuși statul se prăbușescă, și astfel atunci se va îngrijii și de sörtea lor, numai cât se nu fie prea târziu.

Am așteptat altfel de rezultate dela congresul acesta, dar așa se vede, că cei sături nu prea află sfaturi potrivite pentru cei flămânzi. Și nici nu e mirare. Numai cel bolnav pôte să spună unde l dore, ăr a-l vindeca încă numai un doctor de profesiune îl pôte. Aci bolnav e agricultorul, ăr medic statul, carele singur e competent a-l ajuta, scădîndu-i sarcinile publice nesuportabile deja și nu ridicarea acelor sub diferite pretexte șoviniste și mai scie D-deu ce felu de utopii de magiarisare, cu cari ne vexeză materialicesc deopotrivă pe tōți.

Atunci apoi nu vor fi de lipsă nici atâtea congrese pentru apărare contra răului cutărui pericol, căci nu va exista — afară dacă nu se vor ivi 6re-cari calamități publice elementare, ăr contra acelor sunt cunoscute mijlocele de apărare încât e cu puțință.

Acestea ar fi trebuit congresiștii agricoli să le ia la desbatere și să le propună guvernului spre considerare.

Reducerea sarcinilor publice de pe spatelile agriculturii este ađi singurul mijloc pentru ameliorarea sorții acestora.

Noutăți.

Personal. Escel. Sa I. P. S. nostru D. arhip. și metropolit Miron Romanul, s'a reîntors dimpreună cu suita Sa dela sănătirea bisericeii din Diug, tractul protopresbiteral al Deeșului, ađi dimineță cu trenul dela 5 6re.

Un dar regelui Sêrbiei. În dîilele aceste s'a prezentat înaintea regelui Sêrbiei o deputațiune din cercul Sudnik, care îi oferi ca dar, un tron. Tronul e cioplit din trunchiul stejărușii, sub a cărui clômbe, întemeietorul dinastiei sêrbesce Nicolae Obrenovits a proclamat în anul 1815 lupta pentru independentă. Regele Alexandru a primit darul, care va fi aședat în parlamentul sêrbesc, cu mulțămită, ca un semn al loialității supușilor sei.

Artistul român Millo repausat. Marti a repausat în București renumitul artist dramatic român Millo, în frumoșă etate de 92 ani. Înmormîntarea i-s'a făcut Joi, în București, pe spesele ministrului de instrucție, care a designat spre scopul acesta 1000 lei. Millo a fost contemporanul lui Alexandri, în tovarășia lui a înființat teatru național la Iași. Cu trupa sa de actori Millo executa piesele teatrale ale lui Alexandri. Millo cu drept cuvânt pôte fi socotit între bărbații marcanți ai desvoltării noastre culturale.

Statistica numelor magiarisate. Ministrul de interne a trimis tuturor oficiilor de stat statistica despre aceia, a căror magiarisare de nume a fost din parte-i încuviințată în jumătatea primă, a anului 1896. Dăm după „Kozlovár“ un mic extras din această statistică. S'au încuviințat cu totul 683 cereri, un plus de 187 față cu anul 1895. Dintre 683 suplicați din Budapesta a fost 205. Dintre orașele din provincie mai mult au suplicat din Arad (16), Pécs (14), Kașovia (12), Oradea-mare (11). După poziție și ocupațiune sunt mai mulți copii minorenii (110), studenții (52), urmēză oficialii privați (52), învățători (36), oficiali de stat (25), oficiali dela calea ferată (23), oficiali dela comitat (18), medici (12), negustori 40, cafe de negustori 25, comercianți 46, învățăcei 32; mai departe 38 gendarmi, 14 militari: După religie: 426 israeliți, 200 rom. cath., 23 gr. cath. și 24 de religieuna evangelică.

Nihilisții din Rusia. În Petersburg, capitala cea nouă a marelui imperiu de nord ărăș s'au făcut de curēnd unele arestări de nihilisți, cărora li-se atribuie mare însemnătate. În ochii poliției secrete era suspectă o casă, ce era în față cu alta suspectă și apoi de acolo a urmărit cu atențiune pe cei-ce locuiau într'nsa, precum și mișcările lor. Când s'au convins, că acolo se lucră într'un mod fôrte neobișnuit au impresorat casa și au deținut pe vre-o cāțiva indiviđi. S'a descoperit o conjurațiune de nihilisți, a cărei frêne se extind până la academia de științe. E amestecat chiar și medicul academiei Dr. Feyt, precum și alți 6meni de știință. În casa suspectă au aflat afară de unele scrieri de conținut revoluționar, arme, dinamită, și o tipografie în miniatură, din care a eșit și ultima proclamație. Descoperirea acestă a făcut în cercurile mai înalte din Rusia o deprimătoare senzație, de6rece se presupune existența unei conjurațiuni întinse și bine organizate.

Tesaur descoperit. În comuna Rusz-kicza din comitatul Caraș-Severin un lucrător din societatea de mine din Brașov a aflat în păretele cāsii de locuință a directorului, Rüdiger o ladă de fer. Lada a fost plină cu Napoleonii, galbini unguresci, pietre de diamant și alte juvaere scumpe, a căror preț se urcă la suma de 50,000 floreni. Se crede, că lada a fost ascunsă acolo în revoluțiunea din 1848, ăr cei ce avēu scire despre ea probabil, că au murit pe cāmpul de luptă. De presinte lada stă sub paza casariului Holzmann, în Budapesta. E întrebare, că acui va fi? Ea nu pôte fi decât, s'au a directorului, fiindcă s'a aflat în păretele cāsii lui, s'au a societății de mine, s'au apoi trece în erariul statului.

Contra duelului. Într'una din ședințele congresului de pace din est an, esmisul din Innsbruck, Dr. Renk a declarat, că lupta contra e mai urgentă duelului decât lupta contra resbelului, pentru-că până când resbelul e provocat numai din necesitate, duelul e impus prin lege chiar, așa că cu deosebire soldatului e inferat aspru de societate dacă la casuri obveniente nu duelēză. În urma acestei declarațiuni mulți au combătut, dar mulți au și aperat duelul. La urmă s'a luat decisiunea,

că congresul așteptă dela tōți membrii reuniunilor de pace, ca să sprijinēscă pretutindenea mișcările contra duelului, că ei nici vor provoca nici vor primi duelul și vor lucra ca legile aduse contra duelului în patria lor să fie observate cu cea mai mare strictetă.

Avis! Subscrișul prin această aduc la cunoscința tuturor fraților învățători, conducătorilor de coruri, preparanșilor etc. că am pus sub tipar în Lipsa (Leipzig) „Liturgia lui Ioan Chrisostom“ lucrată (pe note) pentru corul școlarilor, pe 2 voci (sopran-alt).

Acastă liturgie e întocmită, pe baza melodiilor bisericesci, pentru tôte Duminecile, de peste an, va să dîcă e completă, conținēnd și „Mărire și acum, Binecuvîntēză“. „Mărire și acum... Unule născut — „Venii să ne închinăm“. Afară de acestea mai conține pentru sêrbători: „Căți în Cristos v'ați botezat“. Pentru rugăciunile, „Măntuiește-ne pre noi“, apoi: „Irmosul întrării“, „Irmosul născerii Domnului“ și „Irmosul botezului“. Cele 2 prime pe 3 voci, ăr al botezului pe 4. tôte trei pentru cor bărbătesc, dar luate mai jos se pot executa unisono și în duet și cu școlari.

Conține mai departe: tropariul pascilor „Christos a înviat“ și 2 pricesne: 1. „Plēcă D6mne urechea ta“ și 2. „D6mne buzele mele vei deschide“ tôte pentru corul școlarilor.

Pricesnele le am întocmit — pentru corul școlarilor — după mărețele opere (concerte) a dlui Musicescu. Scopul mi-a fost să nu rămānă nepopularisate cele mai frumoșe inspirațiuni bisericesci a Domnului Musicescu, ci să le cānte chiar și băieții!

Eu cānt liturgia acestă — cu școlarii de 6 ani în Arad spre mulțămirea tuturor. Acum, — la dorința și stăruința multora, — îmbrăcată în „haină nouă“ — am pus-o sub tipari!

Prețul unui exemplar va fi numai 1 corōnă (50 cr.)

Cei ce doresc a o avē, se binevoescă a mē avisa, pe o cartă postală cu posibilă grăbire: cāte exemplare prenumēra, ca să mē sciu orienta în privința numărului, căci numai atâtea se vor tipări, cāte vor fi prenumerate.

Bani înainte nu se cer, dar comanda e obligătoare și broșurele se vor speda cu rambursă.

Mai puțin de 2 exemplare nu se pot prenumera.

Sperez, că fiecare învățător și dirigent de cor — musicant — va prenumera cel puțin 5—10 exemplare pentru școlari!

Liturgia e aprobată de adunarea generală a reuniunii inv. rom. gr-ort. din diecesa Aradului, protopopiatele din drēpta Mureșului! — Căea singură a prenumerat 100 exemplare.

Arad, 1/13 Septembrie 1896.

Nicolau Ștefu,
învățător.

Diverse.

Despre creștinii din Siria. Sörtea creștinilor din Siria e fôrte tristă, după eum scrie un preot de acolo. Apr6pe de doi ani seceriș nu au mai avut. Și dacă sēmēnă, nu pot seceră din cauza Turcilor și a Curđilor, cari le aprind satele, le răpesc femeile, avērea, ăr pe bărbați unde numai pot după grele suferințe îi om6re. Sufer creștinii mai ales din cauza religiei lor. Religieuna și-au primit-o probabil dela apostolul Toma. Serviciul divin în esență e apr6pe analog cu cel calvin. Cuminecătura o iau sub forma vinului și a pānei. Au un patriarh, de preșinte Mars Simion, care petrece ca fugă pe pāmēnt persic în orașul Sipurgan. Sub suptemăția acestuia stau mai mulți episcopi și sub a acestora mai mulți preoți. Creștinii sirieni sunt 6meni simpli și pacinici. Trăesc din economie de cāmp. Ei lucră și pāmēnturile turcești, ăr din produsele d6uē părți sunt a proprietariului și a treia a lucrătorului. Lor nu le este ertat a avē moșie. Pāmēntul îl ără cu pluguri de lemn și de multe ori prind la un plug cāte opt bivoli, ca să pôtă sparge pāmēntul, care de arșiș s6relui se face tare ca pētra. Casele le edifică din pētră. Acoperișul caselor e plan și prin găurile din acoperiș întră lumina dîlei în case. Se nutresc îndeosebi cu plante.

Îmbrăcăminte diferēză, după starea materială. Bărbații mai sêraci pōrtă haine largi, peste mijloc închinși cu un brîu de piele. Cei mai avuți auși alte haine pe trup. De regula pōrtă d6uē haine pe ei, una cea de desupt se numescă „guda“, ăr cea de asupra ceva mai lungă „gemah“. În piciorē au ghețe roșii sau galbine, numite „sole“. Femeile pōrtă o haină lungă până la pāmēnt, făcută din o singură bucată de stofă, ăr la mijloc și ele ca bărbații au brîu de piele. Haina se chiamă „oima“.

Țarul biciclist. Țarul Nicolau II. e pasionat biciclist. Cu ocașia petrecerei sale în Copenhaga a făcut mai multe escursii mari. Cu o ocașie însă era să o pātēscă. În societatea alor doi prinți, țarul a plecat să facă o tură mai măriș6ră; pe cale cei doi prinți s'au abătut de pe drumul principal, și pe cānd s'au reîntors, țarul ca'n palmă. Îndată s'au încunoscuițat poliștișii secreteți, cari apoi au și plecat să-l caute. Într'aceea țarul s'a confundat într'un codru mare și a rētăcit. În fine după ce a căutat mult să se orienteze, sub un arbore zăresce un om, îmbrăcat în haine țărănesci. Țarul l'a agrăit în limba daneză, cerēndu-i să-i arete drumul, ce conduce afară din pădure. S'a cutremurat însă țarul, cānd omul de sub arbore i-a rēspuns în limba rusescă. Țarul adevcă cređu, că are de a face cu vr'un nihilist. „Cine ești?“ întrebă țarul. „Sunt polițist secret“ rēspunse acela. Țarul t6tă ziua a fost agitat de scena acestă. Din ziua acēsta apoi n'a mai făcut decât ture mici.

Cestiunea orientală, ca zestre. O f6ie din Zürich comunică următoarele. Într'o societate de bărbați erudiți a venit vorbă de cestiunea orientală. „În fie-care dî auđim alte și alte vești despre măcelurile din Constantinopol și în tot momentul ne putem aștepta la surprinderi senzaționale“ dîse unul. La aceste unul mai bētrân dîce: „De cāte ori aud ceva despre cestiunea orientală, totd6una îmi vine în minte întēmplearea care s'a petrecut pe timpul petrecerei mele în Viena. Un diarist vienez, așa cred un colaborator dela „Presse“ a cerut în căsătorie fîica unui înalt oficial de stat. Cānd a venit vorba la zestre socrul a dîs ginerului său: Iubite fiule, bani n'am să-ți dau, dar aici e „cestiunea orientală“, dacă Dta estî un diarist talentat, fără griji poți trăi din acestă și o sută de ani“.

Cea mai mare corabie din lume. În dîilele aceste au slobođit pe apă din orașul Hamburg cea mai mare corabie din lume. Corabia e pentru transportarea de p6rșone și se chiamă „Barbarossa“. Corabia e colosală și fără pāreche, e un capo-de operă și o învingere a tehnicii moderne. E înteresant, că în mijlocul corabiei se ridică un edificiu cu d6uē etage și de 256 pași în lățime, care este arangiat pentru pasagerii din clasa I și a II-a. Restaurante spațioșe, sale de lectură, de conversație, de diferite jocuri aporvisionate cu tôte comoditățile moderne au loc pe corabie. Afară de aceste mai este și pe coperiș loc pentru vre-o 2 mii călători. Pentru pregătirea apei de beut se află pe coperiș un aparat, cu care în decursul unei dîle se pregătesc din apa sārată a mării 18 litre apă bună de beut. Corabia „Barbarossa“ e provēdută cu 20 luntre de scăpare, se iluminează de 650 lampe electrice. Tôte mașinile ac6modate la acestă corabie uriașă lucră cu o putere de 3500 cai.

Un rămășag ciudat. După teoriile lui Darwin omul s'a desvoltat din moimă; nu știm însă după a cui teorie doi 6meni din America s'au prefăcut din 6meni în moime. Un anumit Barry și altul Kromann s'au rămășit, că vor face drumul dela New-York până la St-Francisco în patru brānci. Pe mări vor purta cisme lungi până la umeri ăr piciorēle le vor fi cu o funie strēns legate de trup, încât nu se vor putē obli nici eum. Vor fi supraveghiăți în tot decursul călătoriei ca astfel nici o înșelătorie să nu aibă loc. Drum bun!

Loterie.

Sāmbătă, în 26 Septembrie n. 1896.

Budapesta: 71 52 77 57 68

Nr. 113—896

[142] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroh în comuna bisericăscă de clasa a III-a Peleş din protopresbiteratul Câmpenilor, în conțelegere cu comitetul parohial, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare oficiasă.

Venitele împreunate cu acest post sunt 402 fl. v. a. cuprindându-se în ele și cele accidentale.

Doritorii de a ocupa acest post se trimită cererile lor concursuale legale la subscrisul oficiu până la termenul convenit.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. din Câmpeni.

Câmpeni, 30 Maiu 1896.

Romul Furdui,
protopr.

Nr. 4524/896.

[143] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului silviculturului suprem devenit vacant în comitatul Sibiului, cercul Mercurei, se scrie prin acesta concurs cu următoarele emolumente:

1. salar anual . . . fl. 900.—
2. bani de cuartir . . . " 150.—
3. pausal de călătorie . . . " 200.—
4. pausal de cancelarie . . . " 15.—

Laolaltă . . . fl. 1265.—

Cererile concursuale instruite în sensul §-lui 36 art. de lege XXXI 1879 au de a se prezenta cu documentarea de cunoștere a limbii magiare oficiose, precum și a limbii germană și română, și cu dovedirea cunoșterii serviciului practic silvanal, până inclusiv 20 Octomvrie a. c. la subscrisul, deore-ce petițiunile mai târziu intrate nu se pot lua în considerare.

Silvicultorul suprem ales e pe lângă obligămintele prescise de lege și instrucțiunile de serviciu încă deobligat la compunerea definitivă gratuită a planurilor de exploatare.

Mercurea, în 25 Septembrie 1896.

Pretorele cercual suprem:
Mangesius.

Nr. 290—896 ppresbiterat [141] 2—3

CONCURS.

Pentru următoarele postur, învățătoresci devenite vacante din protopresbiteratul Turdei se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare:

1. Harastăș cu salariu anual de 300 fl. și anume: 190 fl. din repartitie, 30 fl. didactru, 80 fl. venitul cantoral, locuință în edificiul scôlei, lemne de foc. Doritorii de a concurge la acest post au a se prezenta spre a-și documenta desteritatea în cântări și tipic, fiind postul împreunat cu cel cantoral.

2. Hidiș, postul împreunat cu salariu de 300 fl., lemne de foc și cuartir în edificiul scôlei.

3. Murăș St. Iacob cu salar de 300 fl., anume: 9 jugere arătură și fênaț, didactru 20 fl., din repartitie 190 fl., venitele cantorale 100 fl.

4. Soporul de câmpia, cu salariu de 300 fl. anume: Din porțiunea canonică 78 fl., 22 zile de lucru 8 fl. 80 cr., Terțialitatea computată 13 fl. 20 cr., 200 fl. din aruncătură dela popor (în anul 1887 Ianuariu 1. 100 fl., în 1897 Maiu 5 100 fl.) grădină lângă scôlă și locuința în casa scôlei. Doritorii de a ocupa acest post învățătoresci împreunat cu cel cantoral, se binevoescă a se prezenta în vre-o Duminecă sau serbatore în biserică spre a-și documenta desteritatea în cântări și tipic.

Agârbiciu, 5 Septembrie 1896.

Petru Roșca,
prot. gr.-or.

AVIS.

In librăria tipografiei archidieceesane se află de vëndare următoarele cărți:

I. Cărți bisericesci.

Biblia ilustrată testamentul vechiu și nou, nelegat fl. 10, legat fl. 15	15
Chiriadromion (Cazanie), nelegat fl. 10, legat	12
Evangelie, neleg. fl. 8 leg. fin	18
Octoich mare, neleg. fl. 17, leg.	20
Octoich mic, neleg. fl. 60 cr. leg.	75
Orologion (Ciaslov) neleg. cr. 60, legat	75
Proscomidia altariului	25
Penticostariu neleg. fl. 8, leg.	10
Rânduiala la sfîșirea bisericilor	250
Triodion cu Strajnic neleg. fl. 20, legat	25

II. Cărți scolare.

Abedar, de Zacharia Boiu nel. cr. 20 leg.	24
Abedar, de Ioan Popescu nel. cr. 20 legat	25
Abedar, de Silvestru Moldovan nelegat cr. 20 leg.	25
Abedar magiar-român, de N. Putnoky leg.	20
Aritmetica, de P. Dima	32
Abedar, de Dogariu & Dariu I. = 30 cr., II. = 20 cr., III. = 35 cr., IV. =	45
Aritmetica după Lurz	20
Aritmetica de Vlaicu I = 20 cr. II. = 25 cr. III. =	35
Carte de cetire de Z. Boiu p. I. ediție nouă. nel. cr. 30 leg.	40
Carte de cetire de Z. Boiu p. II. nel. cr. 25 leg.	30
Carte de cetire de Ioan Popescu legată	70
Catechism de M. Toma	30
Catechism bogat	50
Carticică de rugăciuni pentru copii leg. frumos ed. nouă	15
Comput de Ioan Popescu	120
Compendiu de Pedagogie de I. Popescu ed. nouă	2
Compendiu de drept canonic ediție nouă	3
Conducător la Abedar de I. Popescu	10
Cutgerede cîntecenaționale	25
Carte de cetire magiară de Crișan și Putnoky parte I. = 70 II.	1
Carte de cântări bisericesci pentru copii	12
Curs de limba magiară de Molnár I. II. III. a	20
Constituția patriei de Ioan Popoviciu leg.	20
Chemia elementară de Vlaicu	80
Chemia anorganică de Filipescu	80
Drepturile și datorințele civile	20
Elemento de Geografia de Zacharia Boiu	30
Elemente de Istoria patriotică de Z. Boiu	30
Elemente de Istoria nat. și Fisica de Z. Boiu	30
Elemente de Fisică de I. Dariu	30
Fisica de Făgărășan	40
Gramatica română de Miheltan cl. II. = 10 cr. III. = 16 IV. =	24
Geografia pentru scôl. populare de I. Dariu leg.	35
Geografia pentru scôl. populare de Moldovan & Făgărășan	30

Geografia pentru scôlele medii de Moldovan & Făgărășan I	120
Geografia pentru scôl. medii de Moldovan & Făgărășan II	50
Geografia pentru scôlele medii de Făgărășan & Bărsan II	1
Gramatica română de I. Dariu	25
Gramatica limbii magiare de Crișan & Putnoky	1
Istoria biblică pentru scôl. populare	30
Istoria biblică pentru scôlele medii	55
Istoria bis. rom. de Șaguna I. II.	3
Isagogia de Dr. Ilarion Pușcariu	150
Istoria isericăscă ptru scôl. pop.	35
Istoria bisericăscă pentru scôlele medii I. II.	1
Istoria Ungariei de Dr. N. Pop	25
Istoria Ungariei de S. Moldovan	26
Istoria Ungariei pentru scôlele secundare de V. Goldiș	80
Istoria universală pentru scôlele secundare de V. Goldiș	1
Istoria naturală de Dr. D. P. Barcian I. = 50 II. =	60
Istoria literaturii române de Lazariciu	1
Legendar român de V. Petri	50
Legendar magiar român de N. Putnoky	30
Limba maternă de Dr. Ilarion Pușcariu, ed. nouă	40
Mărturisirea ortodocșă	120
Pastorala veche	1
Pastorala nouă	150
Pomăritul de D. Comșa	1
Principii din Pedagogie de dr. Il. Pușcariu	1
Psichologia empirică de I. Popescu	2
Teologia dogmatică	1
Teologia morală	150
Toldy, Narațiune poetică de Crișan & Putnoky	70

III. Cărți literare.

Biografia fericitului Șaguna de N. Popea	250
Istoria biser. politico-naționale	1
Enchiridion sau carte manulă de canone	4
Învățătorul și poporul de Marienesen	50
Polemia contra Heliad	50
Calendariu pe anul 1896	30
Scriitori apologetice	50
Sunete și resunete de Z. Boiu	50
Seriarea sf. Ioan gură de aur	50
Vocabular român german	70
Anghira creștină (cuvântări) funebreale de T. V. Gheaja	150
Anecdote și glume de T. V. Gheaja	65
Antologie română de Manliu	175
Cel mai mare bine din lume de Făgărășan	20
Cine ce face lui își face, comedie întrun act pentru tinerimea scolară	10
Codicele de Mateiu Voilean	80
Colinde de A. Marienesen	110
Compas românesc de P. Petrescu	50
Cuvântări funebreale de Z. Boiu	150
Crestomația română de I. Manliu	175
Date istorice de I. C. Pușcariu	2
Descănțete populare de Marian	2
Documente pentru limbă și istoria de Dr. Il. Pușcariu	250

Doine și strigături de St. Muntean	12
Foi comemorative la serbarea 12/24 Maiu 1892 a lui G. Bariț	80
În memoria lui G. Bariț peosii de G. J. andrea	20
Întrebări de educațiune și instrucțiune studii pedagogice de Dr. P. Span	1
La Alma povesti de Constanța de Dunca Schiau	50
Lecciconul comunelor bisericesci din archidieceasă de Dr. Remus Roșca	1
Noul atac asupra scôlelor noastre	25
Manual de drept cambial de I. Socaciu	2
Pace vom de H. Drumond tradusă de D. Făgărășan	20
Primatul papal și infalibilitatea papei de I. Broju	25
Poesii de Andreiu Murășan	150
Poetica română de I. Manliu	175
Povesici ardelenesici din gura poporului de I. P. Reteganul I—V	125
Povestiri alese și întocmite de P. Petrescu	75
Retorica și stilistica de I. Manliu	2
S'a dus în țără novelă originală de Il. Chendi	15
Studiu diu economia națională de P. Petrescu	40
Satul cu comorile novelă de P. Petrescu	45
Stupăritul de C. Dimian	80
Vechia metropolie de N. Popea	150
Protocolele sinodale dela 1864—1893 tôte laolaltă	19
Protocolele congresuale dela 1868—1891 tôte laolaltă	760
Statut organic	25
Regulament pentru parochii	10
Regulament pentru organizarea, provisorie a învățămîntului	10
Regulament pentru procedura matrimonială	20
Regulament pentru seminarul pedagogico-teologic Andreian	10
Regulament pentru afaceri interne congresuale	20

IV. Tipărituri.

Budget còla	03
Catalog de clasă còla	02
Catalog de clasă broș. din 10 còle	30
Catalog de clasă broș. din 15 còle	45
Catalog de clasă broș. din 20 còle	55
Carte de evidență còla	03
Carte de evidență leg. din 30 còle	180
Carte de evidență leg. din 40 còle	210
Chronica scolară l-g.	150
Consemnarea pruncilor obligați a cerceta scôla còla	02
Conspecte protopopesici, pentru noucun.	05
Conspect despre comunele matre și filie còla	03
Conspect despre vizitarea scôlelor còla	03
Conspecte de catechisația còla	03
Conspecte scolare inv. (date statistice còla)	06
Conspecte prot. I. II. III. còla	06
Conspecte de absenții săptămânale și lunare còla	02

Contul capitalelor activ. còla	03
Estrase din protocolul botezaților, cununaților și morților esempl.	01
Matricula scolară còla cr 2 legată din 50 còle	150
Inventare pentru averea bisericelor	10
Jurnal de casă còla	03
Jurnal de casă leg. 25 coli	165
Jurnal de casă leg. 30 coli	180
Obligațiuni ptru biserici esempl.	01
Protocolul bunei invoiri còla	06
Protocolul bunei invoiri leg. din 50 còle	4
Protocolul parochial còla	06
Protocolul parochial leg. din 50 còle	450
Protocolul botezaților còla	06
Protocolul botezaților I. din 50 c.	450
Protocolul cununaților còla	06
Protocolul cununaților I. din 50 c.	450
Protocolul morților còla	06
Protocolul morților leg. din 50 c.	450
Protocol de esibite còla	03
Protocol de esibite I. din 30 còle	180
Protocol de esibite I. din 50 còle	250
Prot. de clasificatiune còla	02
Prot. de clasificatiune I. din 50 c.	150
Specificațiuni pentru noua cununați còla	05
Testimonii scolare esempl.	02
Testimonii de religie	02

V. Icône.

Icôna înmormentării domnului pe pânză	250
Icôna înmormentării domnului pe hârtie	50
Icôna celor trei Ierarchi pe hârtie	30
Icôna Evangeliștilor pe hârtie	50
Portret Șaguna	1
Portret Gozdu	1

VI. Requisite de scris.

Libele de scris à 1 cr. 100	70
Libele de comput à 1 cr. 100	70
Libele de dictando à 1 cr. 100	70
Caete de dictando din 6 foi 4 cr. dip 8 foi 6 cr. din 12 foi cu 8 cr. din 16 foi cu 12 cr. din 20 de foi cu	15
Glasuri (tocuri de pene) și de ceruse rotunde și quadrate à 4, 5, 6, 8, 12, 20, 30, 40 cr. și	45
Tocuri (còde) de pene condeiu dela 40 cr. suta până la 50 cr. bucata	
Hârtie fină de scris de cancelarie și concept à 6, 7, 8, și 10 fl. miia de còle.	
Ceruse à 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 7 bucata și suta à 80 cr. 1 fl. 120 1.80 2 și 7 fl.	
Pene de scris dela 50 cr. până 1 fl. 20 cutie constătătoare din 144 bucăți.	
Tăblițe de pētră bucata 7, 10, 12 14 și 15 cu bucata	
Tot felul de hârtie de epistole cu prețuri fôrte moderate.	
Notese dela 4 cr. până la 1 fl. bucata.	
Trăisti de scôlă pentru copii, chipuri pentru copii, Circete, Văpsele și pensele, Hârtie sugativă.	
Calemar, Liniale, hârtie pentru ste-lagiu, Albume, Blocuri, Tînte de desam; totfelul de negrêlă, tôte acestea cu prețuri fôrte moderate.	